

Utria dessant 2007: reservohvitserid taas teisel kohal

RAUL HINDOV, kapten

Utria dessandi 2007 traditsioonilise lõpujooksu, 20 kilomeetrit Auverest Narva-Jõesuu kursaali ette võitis nagu ka eelmiselgi aastal Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) võistkond ajaga 2 tundi 31 minutit. Kokkuvõttes tuli EROK võistkond tänavu II kohale.

Talvine matk Ida-Virumaal algas ühisstardiga Kiviõli vana tuhamäe jalamil. Esimene ülesanne oligi joosta selle mäe tippu ehk mäekuningavõistlus. 18st neljaliikmelisest võistkonnast sai nimetatud tiitli sõjakool, kulutades 95 m tõusu võtmiseks 4 minutit ja 7 sekundit. Seejärel starditi matkatrassile juba traditsiooniliste 10-minutiliste intervallidega.

Määrav oli täpsus

Liikusime 11 km läbi Kiviõli ja Püssi Aidu karjääri, kus kontrollpunktis testiti osalejate laskeoskusi. Test koosnes mitmest osast:

- üks võistkonnaliige lasi snaipirelvaga langevaid märke 200 m distantsilt ja seejärel lähidistantsil püstoliga vaenlasi, kes olid läbisegi pantvangidega;
- ülejäänud kolm võistkonnaliiget alustasid püstolilaskmisega, et seejärel automaati-dega 100 m distantsilt märke tabada.

Tähtis oli vaid täpsus, kuigi juhendi järgi oleks ka kiirust pidanud mõõdetama. Parimad laskjad olid Luurepataljonist.

Edasi viis matk meid Aidu karjääri alalt 5 km kaugusele Kohtla kaevandusmuuseumi. Sel teel oli näha ka aktiivset vastutegevust liikuvate varitsuste kujul, mida korraldasid Scoutspataljoni võitlejad kõrbevärvides Pasidega.

Muuseumi territooriumil tuli sooritada mitu harjutust. Kõigepealt sõitsime *off-road* rajal maasturiga Volvo Laplander. Keelatud oli tagurpidikäigu kasutamine, vigadeks loeti ka piirdelindi puudutamist ja mootori seiskumist. Sõidu ajal oli juhi kõrval instruktor, kes nii hin-

das kui ka nõu andis. Ta oli tõeline professionaal, kes oskas väga hästi juhendada ja kelle nõuandeid järgides oli võimalik rada veatult läbida. 13 võistkonda saidki sellega hakkama.

Seejärel ootas kõieharjutus, mille käigus loopisime ka täpsuse peale lõhkepakette. Kõige kiiremad ja osavamad olid võrdselt Piirivalve ja Sõjakooli võistkond.

Esmaabi on oluline

Seejärel kandsime teadvuseta kannatanut 30 m, kusjuures oluline oli lüülsamba ja pea fikseeritult hoidmine. Kannatanu rollis oli üks võistkonnaliige. EROK võistkonna lahendus oli selline, et üks mees tassis nelja mehe varustust ja relvi, et ülejäänud kaks saaksid võimalikult korrektselt ja kiirelt kannatanut kanda. See tõi ka edu.

Järgmine ülesanne oli esmaabi andmine viiele õnnetuses vigastada saanud inimesele ja kogumispunkti moodustamine. Oli lahtisi luumurde, pea- ja kõhuhaavu, nii teadvusetu kui ka hüsteeriline kannatanu. Parimad parameedikuoskused olid Kaitseliidu Alutaguse maleva võistkonnal.

Vajakajäämisi korralduses

Edasi tuli maa all kaevandusekäikudes otsida üles üks ümbrik, kus olid järgmise kontrollpunkti koordinaadid. Abiks anti käikude kaart, aga ilma ühegi vihjeta. Iseenesest oli huvitav kaevanduskäikudes liikuda, aga võistluseks on see täiesti sobimatu ülesanne, sest põhines juhusel – kes kust otsima asus –, kuigi oluks võimalus huvitavaks orienteerumisülesandeks.

Kaevandusmuuseumist läksid võistkonnad pikale teekonnale: tuli läbida ligi 40 km Somp ja Viru kaevanduste ning Kurtna järviistu kaudu Viivikonna asulasse. Sel teel olid etteantud ajagraafikud nii pingelised, et ainult mõned üksikud jõudsid õigel ajal kohale. Nördima pani see, et kohtunikud lahkusid kontrollpunktist enne, kui paljud võistkonnad kohale jõudsid.

Puuduvast seadusest

Õiguskantsler on tänuväärselt andnud hinnangu riigikaitse õiguslikule olukorrale, mis on pehmetel oeldes kurb.

Aastaid on kaitseministeeriumis menetletud küll üht, küll teist kaitseväge korralduse seaduse ettepanekut, kuid parlamenti pole jõudnud neist ükski. Peamiseks põhjuseks on olnud seaduseettepanekutes sisalduv ministeeriumi soov saada enda kätte kaitseväge juhtimine mitte eelarve kaudu, vaid administratiivse õigusega juhtida otse kaitseväge asutusi ja väljapoepkeskusi. Kaitseväge juhtkond on teravalt kritiseerinud selliseid kavasisid, mis on ka arusaadav, arvestades sõjaväelise organisatsiooni selget eristuvat eripära tsiviilstruktuuridest. Üksjagu peamurdmist tekitab ka kehtiv põhi-seadus, mis eraldi toob välja kaitseväge juhataja institutsiooni, kuid ei sisusta seda selgelt.

Õiguskantsler tõi õigupoolest välja pikaaegase võimuvõitluse resultaadi: Eestis ei ole 17. iseseisvusaastal ikka veel toimivat kaitseväge korralduse seadust.

Ehk tasuks korras ette võtta kogu meie riigikaitse praegune ülesehitus ja seda analüüsida. Õiguskantsleri asjakohane hinnang seadusetusele riigikaitse korralduses ei peaks andma õigustust kiirustades tooreid eelnõusid Riigikokku saata. Seadusele peab eelne-ma visioon, kuhu kavatseme oma arengutes pikemas perspektiivis välja jõuda. Ehk tasuks siiski kaaluda palju jutuks olnud kaitseministeeriumi ja kaitseväge juhataja omavalitsusliku ministeeriumi kantsleri rollis? Oma seisukohti põhjendades liitlaste eeskujudest valikuliselt soodsaid näiteid toovad poliitikud (ja miks mitte ka ametnikud) võiksid ehk tutvuda mõne sellise variandiga.

HEINO PIIRVALU,
kapten, EROK
juhataja esimees

MÕELGEM KAASA!

“Mitte kunagi enam!”

Lk 2-3

ÜLEVAATED

Aasta Eesti kaitseväge teenistuses vabatahtlike reservohvitseride kursusel

Lk 2-3

ISAMAA EEST

Olla valmis, kui isamaa vajab

Lk 4

Linnalahing ja lõpujooks

Viivikonna peaaegu mahajäetud asulas viidi läbi linnalahingu harjutus, mis oli põneva ülesehitusega ja kus tegutses ka reaalne vastane. Tuli taktikaliselt õigesti liikuda, vältida traatmine, hävitada kuulipildur (visata lõhkepakett märgistatud kasti) ning seejärel *paintball*irelvade ja lõhkepakettidega ruume puhastada. Parima tulemuse saavutas Kaitseliidu Tallinna malev.

Nüüd läksime Sirgala lõhkeaineladude piirkonda, kus oli vaenlase välialaager, mille kohta tuli võimalikult palju andmeid koguda ja korrektne raport kirjutada. Parim oli Kaitseliidu Järva malev.

Pärast ajalisel pikka luureülesannet oligi käes lõpujooks Auverest Narva-Jõesuu kuursaali ette, millel oli pikkust ligi 20 km. Kiireim oli, nagu ka eelmisel aastal, EROK võistkond ajaga 2 tundi 31 minutit. Kogu teekonna (ligi 100 km) läbisime 45 tunniga ja varustust oli meil seljas 20–25 kg.

Oli ilus matk huvitavate meeskonnatööoskusi nõudvate ülesannetega, kuigi rahvusvahelise võistluse kohta jättis korraldus paljus soovida. Puudusid üheselt mõistetavad reeglid või ei suudetud nende täitmist kontrollida, punktisüsteem oli absurdne ja sisaldas arusaamatut subjektiivsust, kohtunikud käitusid hoolimatult ja lõpujooksu finišis lasti võistkondadel pikalt külmetada (kuigi väga lihtne ja odav oleks olnud neile tekid ümber panna). Ei julge unistada, et varustuse kontroll võiks telgis või ruumis sees toimuda.

Loodetavasti õpivad korraldajad oma vigadest ja satuvad ise ka mõnele rahvusvahelisele võistlusele, eriti selle nn kõõgipoolle vaatlema. Siis võiks Eesti kaugluurepatrullide oskuste arengule optimistlikumalt vaadata. Peaksid ju Utria dessandi ja Erna retke korraldajad olema teistele Eestis eeskujuks.

Aasta Eesti kaitseväge teenistuses vabatahtlike reservohvitseride kursusel

Tekst: KRISTA VEEVO

Fotod: KEVO JÜRMANN

Oma mütsigi ei leia, mine sellistega lahingusse! (27.02.2006 - 8.03.2006)

Kaitseväge Võru Lahingukooli saabub umbes 30-inimeseline üksus, kelle seas eelmiste kursustega võrreldes tunduvalt rohkem tulevase naisreservrühmaülemaid. Nullmoodul – sõduri baaskursus – on mõeldud neile, kes pole läbinud ajateenistust Eesti kaitseväes. See on ka reservrühmaülema kursusele pääsemise eelduseks, paljudele aga esimene kokkupuude relvade, sõjaväelise distsipliini, seaduste ja määrustega. Rivitunnid, relvaõpe (sh tiirulaskmised), algteadmised meditsiinist, üksikvõitleja liikumisviisid (nt madalroomamine põlvekõrguses lumes), käemärgid, topograafia ja orienteerumisharjutus ning sideõpe on esimesena meenuvad märksõnad. Täiesti eriline kogemus on talvine metsalaager. Kes pole käinud, ei kujuta ette.

Malev (1.05.2006 - 12.05.2006)

Meie ridadesse lisandub kümnekond kogenumat võitlejat, kellele pole vaja selgitada, millistest osadest koosneb AK-4 või kuidas sõdurikapp seestpoolt välja peab nägema. Ometi ahastab kursuseülem kappe kontrollides: "Hullumaja!"

Jätkub relvaõpe (nüüd ka kuulipilduja ja tankitõrjerelvad), õpetatakse valmistama maastikumudelit, enese ja tehnika maskeerimist looduses, kaeviku puhastamist vaenlasest, sõjavangide kohtlemist ning rühma liikumisviise ja lahingurivistusi, keskendutakse vastase analüüsile. Rännak Nursi baasi tehakse jalgratastel. Ilmaga on igatahes vedanud, ja seda mitte ainult maikuu kohta. Viiepäevane väliõppus tipneb patrull-laagri rajamisega: viimase öö veedame telkmantlite all. Kes pole veetnud, ei kujuta ette.

Rühmaülem Veevo teeb vabaks küla Reedo (17.07.2006 - 28.07.2006)

Teine õppemoodul keskendub rühma rünnaku teoreetiliste aluste selgitamisele ja rakendamisele praktikas. Tutvustatakse püstoli PM tööpõhimõtet ja saame ka laskmist harjutada. Juba tuttavas kuumas ja kuivas Nursi männimetsas veedame kuus südasuvist päeva: korduvad rünnakuharjutused erinevate kursustel ülemate juhtimise all, lahingubarustuses metsas tormamine või "puhkus" reservis. Ohtralt valmib rühmaülema rünnakukäske. Kavas on ka öine orienteerumine.

Erakorraliselt tekib meil vajadus kustutada metsapõlengut, kuni saabub professionaalne abi. Laagri lõpp kujuneb kurnavaks magamata ja öise rünnaku tõttu. Nüüd on meil ka reaalne vastane ja reaalne sõjasaak: kaks täis

MÕELGEM KAASA!

"Mitte kunagi enam!"

Artikli pealkirjas toodud lause on võetud Norra kodukaitse ehk meie mõistes kaitseliidu reklaamiplakatil. Nagu kogu militaarkeskmond, nii elavad ka Põhjamaade riigikaitseorganisatsioonid pärast külma sõja lõppu läbi muutuste perioodi. Muutused Põhjamaade kodukaitseorganisatsioonides on erinevad. Kui Rootsi kodukaitse puhul näeme nii organisatsiooni liikmete kui ka ressursside kahanemist ja keskendumist pigem nn pehmetele võimekustele, siis Norras on vastupidi: on võetud selge suund territoriaalkaitse arendamisele ning organisatsiooni varustuse, relvastuse ja reageerimisvõime radikaalsele parendamisele.

Norra kodukaitse, norra keeles *Heimevernet*, loodi 1946. aastal. Kodukaitse loomise peamiseks põhjuseks oli Saksamaa rünnaku tõrjumise ebaõnnestumine Teises maailmasõjas ja sellele järgnenud okupatsiooni häbi.

Veel 21. sajandi hakul kuulus Norra Kodukaitse ridadesse 83 000 liiget, organisatsioon oli jaotatud 18 ringkonnaks (102 pataljoni, 504 kompaniid). Organisatsioon koosnes vabatahtlikest, oli piirkondlikult korraldatud, ette valmistatud vastupanuliikumiseks, decentraliseeritud, lühikese reageerimisajaga ning tema põhiülesanneteks olid kõigi riigi relvajõudude mobilisatsiooni katmine (julgestamine) ja muud staatilised kohustused, nagu objektide ja riigi võtmepunktide kaitse. Ehk nagu ütleb ka *Heimeverneti* moto: olla "Kõikjal ja alati". Ülesehituse aluseks oli võetud külma sõja stsenaarium, see tähendas eelkõige orienteeritust invasioonitõrjele ja Norra territooriumi kaitsmisele. Mobiliseerimiskiiruseks arvestati 75% isikkoosseisust 4 tunni jooksul. *Heimeverneti* liikmetele anti iga-aastast väljaõpet, kuid samas tuleb nentida, et sarnaselt Eesti Kaitseliidule oli selle varustus kehv – peamiselt see, mis jäi üle maa-, mere- ja õhuväest.

2000. aastate alguses algasid Norra poliitilistes ringkondades (*Sic!*) arutelud kodukaitse organisatsiooni tuleviku üle, mis peadisid 2004. aastal aktiga nr 42. Vastavalt läbivaadatud ohuhinnangule anti *Heimeverneti* arendamiseks järgnevat poliitilised juhised:

- ajakohane, uute ülesannete täitmiseks üles ehitatud jätkusuutlik organisatsioon;
- tsiviil- ja militaarstruktuuride koostöö arendamine;
- infrastruktuuri, oma ja liitlasvägede väekaitse ning ladude kaitse;
- vajadusel abi korrakaitsejõududele;
- kvaliteet kvantiteedi asemel.

Kehtestatud kava kohaselt jaotub Norra rahuaegne kodukaitse pärast reformi 13 kaitseringkonda ja moodustatakse kodukaitse mereväljaõppekeskus. Märksõnadeks on personali kvaliteet, suurenenud väljaõppemaht ja uus, ajakohane varustus, mis sa-

AK-4 salve ja viinerid. Tagasi lahingukooli rändame väsimuse kiuste varahommikul umbes 12 km jalgsi läbi metsade. Sama päeva pärastlõunal ootab ees teooriaeksam... Kes pole võidelnud, ei kujuta ette!

VROK-42 kaitsetahe on Eesti Vabariigi võimsaim relv (11.12.2006 - 20.12.2006)

Viimane etapp on hoopis midagi muud kui eelmised kolm. Kaitselahinguid tuleb pidada kusagil Põlva kandi metsas ja vastane "enne Tartut" peatada. Paljud meist kaevavad elu esimese kaeviku. Magada saab patrullimiste kõrvalt enam-vähem korralikult vaid kahel ööl, kolm tuleb mööda saata rünnakuid tõrjudes. Varsiti harjub väsimuse ja külmaga peaaegu ära. Aga millega ei harju, on pimedus. Pimedes metsas umbes saja meetri kaugusele positsioonidele jõudmine kujuneb aeganõudvaks orienteerumiseks. Hea on teada, kus asub miiniväli või ainus möödapääs okastraattõkkest. Efektse kaudtuletegevuse ja tõrkuvate käsitulelervade abil sunnitakse vastane taganema. Kui BTRist mõnuga juba kaevikutesse tulistatakse, peame eemalduma meie.

See ei olnud aga tõeline vaenlane, need ei olnud ehtsad kuulid, see ei olnud päris sõda... Kes pole päris sõjas käinud, ei kujuta ette!

Selleks, et olla (reserv)rühmaülem, ei piisa neljakümnapäevasest õppusest, innustavatest

Kursuslased on võtnud sisse ringkaitse.

Vahel tuleb olla madalam murust.

instruktoritest ega tahtest. Kursus on igati vajalik, kuid enese pidev täiendamine ja kogemuste saamine on võitleja enda teha.

EROK üldkoosolek

7. märtsil 2007 kell 16 peab MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) Eesti Rahvusraamatukogu suures konverentsisaalis (Tallinn, Tõnismägi 2) üldkoosoleku.

Päevakord:

1. Koosoleku rakendamine
 2. 2006 aasta tegevusaruanne
 - a) MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu
 - b) Ajaloo Jäädvustamise SA
 - c) SA Tagavaraohvitseride Sektsioon
 - d) OÜ Armament
 3. MTÜ EROK 2006. majandusaasta aruande kinnitamine
 4. MTÜ EROK 2007. aasta eelarve kinnitamine
 5. MTÜ EROK põhikirjamuudatused
 6. MTÜ EROK liikmemaksude arvestamise kord
 7. MTÜ EROK organite valimised
 8. Sõnavõttud
 9. Autasude ja rinnamärkide ülendamine
- Kõigi EROK liikmete osavõtt vajalik. Mitteilmumisel vajalik kirjalik volitus (originaal) hääle delegeerimiseks. Pärast üldkoosolekut (kl 18-20) ootab kohvilaud.

Andre Lilleleht,
kapten (R), EROK peasekretär

geli on parem Norra sõjaväes kasutatavast. Taktikalise võimekuse põhiohk on pandud mobiilsusele, milleks organisatsioon varustatakse erinevat liiki kõrge läbivusega maa- ja veesõidukitega. Operatiivvõimekuse aluseks on kõiki tsiviil- ja jõustruktuure ühendav integreeritud sidevõrk ja juhtimiskeskused, mis võimaldavad ühenduse pidamist kuni teatud erialade üksikvõitlejani. Kodukaitsega liitub igal aastal 1800 sõduri baasväljaõppe (6 kuud) saanud kutsealust. Allohvitseride kool valmistab igal aastal 12 kuud kestva kursuse jooksul ette 180 allohvitseri.

Operatiivstruktuur jaotub järgnevalt:

- kiirreageerimisjõud - 5000 meest ja naist, ülesandeks väekaitse ja võitlus terrorismiga - on ümberpaigutatavad, nende väljaõpe kestab 30 päeva aastas, neil on esmaklassiline varustus ja reageerimisaeg tundides;
- kuum reserv - 25 000 liiget, ülesandeks kiirreageerimisjõudude täiendamine ja operatsioonide jätkusuutlikkuse tagamine - on "transporditavad", nende väljaõpe

kestab 3+5 päeva aastas, neil on hea varustus ja reageerimisaeg 7 päeva;

- täiendreserv - 20 000 liiget, ülesandeks infrastruktuuri kaitse ja muu staatiline tegevus -, kelle väljaõpe vältab 3+5 päeva aastas ja reageerimisaeg on 30 päeva;
- üldreserv - 33 000 liiget.

Operatiivstruktuurist opereerib 80% maal, tagades objektide ja võtmepunktide kaitse, täites seire- ja kontrolliülesandeid, vastutab väekaitse ja võitluse eest terrorismiga ning aitab tsiviilvõime hädaolukordades. Selle koosseisu kuuluvad eriüksused. Merel tegutseb 10% kodukaitse isikkoosseisust, ülesanneteks seire ja mereliikluse kontroll ning abi tsiviilvõimudele. Merekodukaitse koosseisus on abordaaži-,

kaldavaatlus- ja sukeldujate meeskonnad. Õhukodukaitse (10% isikkoosseisust) on integreeritud õhujõudude baaside kaitse-süsteemidesse.

Norra kodukaitse on ka oma noorteorganisatsioon, kuhu kuulub 1800 noort vanuses 16-21 aastat, kellest 21,5% on tütarlapsed. Noored tegelevad spordi, sh laskmisega, õpivad andma esmaabi, läbivad üleelamiskursused ning saavad koolitust moraali ja eetika vallas. Neil on suur osa värbamisel ja sideme hoidmisel ühiskonnaga. Lahingulist väljaõpet antakse neile alates 18. eluaastast.

Reformitud Norra Kodukaitse doktriin on norrakatel tabavalt kokku võetud järgnevas lauses: "Kaitse - heiduta - kõhklematult!"

Refereering Norra Reservohvitseride Assotsiatsiooni presidendi brigaadikindral Sigurd Hellstrømi ettekandest "The Norwegian Home Guard - vital component in Norway's Homeland Defence" (Norra kodukaitse - Norra kodumaakaitse vitaalne komponent) Liitlaste Reservohvitseride Ühingu (Confédération Interalliée des Officiers de Réserve = CIOR) sümposiumil 6. juuli 2006 Viterbos.

HEINO PIIRALU, kapten

Olla valmis, kui isamaa vajab

MERIKE JÜRJO

Eestimaal ei ole enam eriti palju neid, kes võiksid öelda: "Lõpetasin Tondi Sõjakooli aspirantide klassi Eesti kaitseväge lipnikuna 1939. aastal, 15 päeva enne Teise maailmasõja algust." Aga Vaivaras elav 90-aastane Harald Okas saab.

Harald Okas on uskumatult vitaalne vana-härra, kes sõidab paar korda nädalas ise autoga Narva leiva ja muu toidukraami järele ning osaleb aktiivselt Kaitseliidu Alutaguse maleva tegemistes.

Elu ilusaim aeg

Meenutades aega Eesti kaitseväes 1. märtsist 1938 kuni 16. augustini 1939, nimetab ta seda oma elu parimaks, ilusaimaks ajaks.

Lipnik Harald Okas meenutab: "Mina läksin Eesti kaitseväge teenima vabatahtlikult, veel enne ametlikku kutsumist. Lõpetasin Jänedra põllutöökooli 1935. aastal ja 1938. aasta märtsis astusin ajateenistusse Tapa soomusrongi-rügementi."

Sõjaeelse Eesti Vabariigi seadused nägid ette, et kõik kesk- ja kõrgema haridusega ajateenijad peavad minema aspirandikursustele ja saama reservohvitseriks. "No ega nii palju olnud neid reservohvitseri vajagi. Ikka tehti valik, kõigepealt koostas su oma rühma- või kompaniülema ankeedi ja soovitas sind katsetele. Alles katsed näitasid, kes pääses sõjakooli, kes mitte."

Kõige tähtsam oli kirjand, eesti keelt pidi oskama, seejärel tulid kehalised katsed. "Ega kõik kursustele saanudki, meid oli kandideerimas oma 30 meest, aga kursusele pääsesid ainult pooled." Kes katsed ära tegid, nende seast tehti omakorda valik. Aspirantide kursusele pääsemine oli auasi.

"Meie kursus alustas 1. septembril 1938. Kõige alguses, kohe esimesel või teisel nädalal oli kiirränak lahingurakmeis ja ilm oli kuum. Üks aspirant kurtis, et nii raske on, ei tahaks selliseid õppuseid, aga meie kompaniülema vaid naeris selle peale. Kiirränakuid oli üldse palju. Ja suusamatku. Hiljem, nõukogude ajal läksin sõbra matustele Kiisa jaama ja tundsin ära, et tuttav koht. Tähenab, sõitsime Tallinnast Tondilt suuskadel Kiisale välja ja tagasi. Pärast anti rumotska õukat, teadagi, polnud mingit muud külmetamisohu. Ära jõin, haigeks ei jäänud keegi."

Klassis õpetati orienteerumist, sidet. "Tondil olid eraldi klassid iga aine jaoks. Võimlemine oli au sees, selle õppejõud oli üks kõva nõudja mees. Suvel olid riviõpped, mida andis üks poola päritolu ohvitser. Tema komando, st käsklus kõlas: "Rind ette, rind nagu sääseturi!" Hea mees oli, nõudlik, aga see on jutarvilik, sest ega muidu sirgeid mehi ei saa. Me armastasime neid inimesi, nad olid armastusväärsed inimesed, targad, head psühholoogid. Me armastasime oma sõjakooli ja Eestimaad."

Sõjale jalgu

Aspirandikursuse lõpul tuli anda olenevalt erialast kuni 15 eksamit: taktika, suurtükiasjandus, topograafia, välikindlustus, sõjaväemäärustikud, tegelik laskmine jne. Eksamid sooritatud, ootas aspirante veel poolteise kuu pikkune praktika väeosas, kus pidi jagu ja rühma juhendamata. Alles seejärel ülendati aspirant lipnikuks koos reservi arvamiseks. Harald Okas arvati reservi 16. augustist 1939. Saksamaa ja Nõukogude Liidu sõja alguseni töötas Harald Okas agronoomina Rapla kandis.

Loomulikult sai ta koheselt juulis 1941 mobilisatsioonikutse Nõukogude armeesse, kuid varjas end end esialgu Tallinnas. Augustikuus korraldas ta end tuttava velskri kaudu sanitariks, sai ajapikendust ja saadeti Kostivere maile, kuhu olid tallinlased, enamasti naised aetud kaitsekraave kaevama. Sakslaste pealetung oli kiire ja sõda jõudis peagi Tallinna alla. 28. augustil 1941 jõudsid Saksa üksused Tallinna. Harald Okas pöördus Rapla kanti tagasi. Õige pea vahistati ta pealekaebuse tõttu. Tema tegevust sanitarina käsitleti osalemisena hävituspataljoni ja ta saadeti Tallinna Patarei vanglasse.

Harald Okas meenutas: "Olin Patareis kolm kuud, 30 meest kambris ja sind ei kutsuta kuhugi, sind nagu polegi. Läheb üks kuu, teine kuu... Öösel tulevad, üks mees küünlaga, teine nimekirjaga, kolmas ka ja kutsutakse keegi koos asjadega välja. Enam ta tagasi ei tule. Aga minuga tehti asjad selgeks, et oli eksitus. Saksa ajal olin raudteel ja tegin märtsis 1944, samal päeval, kui Tallinna pommitati, raudteevalitsuses jaamakorraldaja eksami ära. Seejärel toodi kohe Raasikult tööle Tallinna sadamasse ja sealt Balti jaama jaamakorraldajaks."

Teenekas mesinik ja kaitseliitlane

Pärast sõda läks Harald Okas Tartu Ülikooli agronoomiat õppima ja jõudis Loomakasvatuse Instituudis ka kandidaadieksamid sooritada, aga väitekirja tal kirjutada ei lubatud. "Mul ei olnud neid leivapabereid, punaseid, siis ma ei saanud lõputööd teha," sõnas ta. Nõukogude ajal põllumajanduses töötades tekkis Okasel huvi mesinduse vastu. Ta tuli tagasi kodukohta Vaivarasse, ehitas oma kättega uue maja ja pidas mesilasi.

Kaitseliitu astus Harald Okas juba 1939. aastal, kui sõber Peeterriisti rühma pealikuks kutsus. Oma küla mehed aga ei andnud avaldust edasi ja nii jäi ta paari kuu pärast reakitseliitlaseks. Oligi hea, arvas ta ise, sest politseinikud ja Kaitseliidu tegelased olid esimesed, kes 1940. aastal punase võimu tulles kaduma hakkasid – arreteeriti või küüditati. Nüüd, Eesti Vabariigi uuestisünni järel on Harald Okas Kaitseliidu Alutaguse maleva tegus liige. Teda on autasustatud Narva malevonna teenetemärgi ja Kaitseliidu Valgeristiga.

"Leian, et minu elus on arusaamatul kombel mitmeid asju nii hästi juhtunud, et ma ise neid

küll nii korraldada ei oleks osanud," on ta sunnitud tunnistama. Aga vahest seepärast, et pidas meeles ikka isa õpetust: "Poeg, nii pead elama nagu rukkist läbi käiakse, lükkad vihud kõrvale, mitte ei talla jalge alla."

IN MEMORIAM

Leitnant Peter Nicola Paunic
13. veebruar 1960 – 23. jaanuar 2007

Vabatahtlike reservohvitseride kursus (VROK) 40 mälestab unustamatut kaaslast, sõpra, kes oli meie kursuse kangelaslik ja värvikas kamraad, eeskujulik ohvitser ja suurt lugupidamist vääriv Eesti patrioot.

Hea Peter, kulla Paunic, nagu sa meile nende koosõlud päevade sees lähedaseks ja ustavaks sõbraks said, meil kõigil on kogu südamest väga kurb ja tunneme Sinust igavesti puudust. Jääd meie helgetesse mälestustesse alatiseks.

VROK 40 kaaslased

Eesti Reservohvitseride Kogu

JUHATUS

Valitud EROK üldkoosolekul

10. veebruaril 2005

Juhatuse esimees

kapten **Heino Piirsalu**

(heino.piirsalu@baltflex.ee,

tel 502 6797)

Üld- ja finantstoimikond

kapten **Andre Lilleleht**

(andre@falck.ee, tel 501 6178)

Personalitoimikond

kapten **Olavi Tammemäe**

(Olavi.Tammamae@ekm.envir.ee,

tel 501 1675)

Propagandatoimikond

leitnant **Tiit Ling**

(tiit@abnet.ee, tel 5635 9812)

Välisitoimikond

kapten **Tiit Meren**

(meren.est@neti.ee, tel 502 4084)

Teabe- ja tavanditoimikond

leitnant **Lauri Kurvits**

(lauri.kurvits@eelk.ee)

Väljaõppeoimikond

nooremleitnant **Tanel Järvet**

(tanel.jarvet@erok.ee)

EROK postiaadress:

Narva mnt 8, 10117 Tallinn

Eesti Reservohvitseride Kogu infoleht
Tagavaravägi ilmub ajakirja Kaitse Kodu!
vahahehena.

Toimetaja leitnant Lauri Kurvits

(lauri.kurvits@eelk.ee, tel 508 6355)